

Ιωαννίδης Δημήτριος, Ιατρός ΩΡΛ, Αθήνα

Η χρόνια ρινοκολπίτιδα είναι μια συχνή πάθηση που μπορεί να επιβαρύνει σημαντικά την κατάσταση της υγείας του ανθρώπου. Παραδοσιακά τη βάση της θεραπείας της αποτελεί η χρήση στεροειδών τοπικά σε συνδυασμό με τη χορήγηση αντιβιοτικών από το στόμα. Ελάχιστα όμως είναι γνωστά σχετικά με την αποτελεσματικότητα της τοπικής χρήσης αντιμικροβιακών στη θεραπεία της νόσου. Σκοπός της ανασκόπησης ήταν η επισήμανση δεδομένων για την αποτελεσματικότητα της χρήσης τοπικών αντιμικροβιακών στη θεραπεία τόσο της χρόνιας ρινοκολπίτιδας, όσο και των εξάρσεων της, όπως επίσης και την κατάλληλη μέθοδο εφαρμογής του τοπικού αντιμικροβιακού, το είδος του, την επιλογή του κατόπιν ή χωρίς καλλιέργεια και τη χρήση του σε χειρουργημένους ή μη ασθενείς.

Η χρήση τοπικών αντιμικροβιακών έχει το θεωρητικό πλεονέκτημα της απ' ευθείας δράσης στη περιοχή στόχο και τη δυνατότητα επίτευξης υψηλότερων συγκεντρώσεων τοπικά, ικανών να εξοντώσουν βακτήρια σε μορφή biofilm. Παράλληλα με τον τρόπο αυτό αποφεύγονται οι παρενέργειες από τη συστηματική χορήγηση, καθώς και η ανάπτυξη ανθεκτικών στελεχών από τη χλωρίδα του ΓΕΣ στην per os χορήγηση.

Στη συστηματική ανασκόπηση χρησιμοποιήθηκαν οι βάσεις δεδομένων MEDLINE, EMBASE, CINAHL και Cochrane. Συμπεριλήφθηκαν μελέτες που αφορούσαν την περίοδο από 1 Δεκεμβρίου 1949 έως 30 Σεπτεμβρίου 2007, ενώ αποκλείστηκαν εργασίες στις οποίες οι ασθενείς χρησιμοποιούσαν τοπικώς δρώντα στεροειδή, καθώς και αυτές που συνέκριναν τη χρήση τοπικών αντιμικροβιακών με το συνδυασμό της χρήσης τους με τοπικά στεροειδή.

Συγκεντρώθηκαν 14 μελέτες που ικανοποιούσαν τα κριτήρια επιλογής, από τις οποίες επτά χρησιμοποιούσαν ομάδα ελέγχου και πέντε από αυτές ήταν διπλά τυφλές και τυχαιοποιημένες. Συνολικά υπήρχαν χαμηλής διαβάθμισης δεδομένα (level IIa-IV) που συνηγορούσαν στην αποτελεσματικότητα της τοπικής χρήσης αντιβακτηριδιακών στην αντιμετώπιση της χρόνιας ρινοκολπίτιδας, ενώ δε κατέστη δυνατή η εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων για την αποτελεσματικότητα της χρήσης αντιμυκητιασικών (αντικρουόμενες μελέτες και ανεπαρκή στοιχεία). Η χρήση τοπικών αντιμικροβιακών εμφανίζεται αποτελεσματική τόσο σε χειρουργημένους όσο και μη χειρουργημένους ασθενείς, αλλά πιο αξιόπιστα δεδομένα υπάρχουν για τις μελέτες που χρησιμοποίησαν μετεγχειρητικούς ασθενείς, καθώς και αυτές στις οποίες η επιλογή του αντιμικροβιακού έγινε βάσει καλλιέργειας.

Σε ότι αφορά τη μέθοδο εφαρμογής του τοπικού αντιμικροβιακού υπάρχουν στοιχεία που υποστηρίζουν τη χρησιμοποίηση ρινικής πλύσης και νεφελοποιητή συγκριτικά με τη χρήση ρινικού σπρέϊ, καθότι δεν εξαρτώνται από τη λειτουργία του βλεννοκροσώτου μηχανισμού, που μπορεί να είναι επηρεασμένη στη χρόνια ρινοκολπίτιδα, και επιτυγχάνουν μεγαλύτερη επιφάνεια εναπόθεσης του φαρμάκου.

Προς το παρόν εξαιτίας της χαμηλής διαβάθμισης των υπαρχόντων δεδομένων, πιθανές αδυναμίες από τη δυσκολία συνεκτίμησης της επίδρασης της φυσικής εξέλιξης της νόσου, τη πιθανότητα εμφάνισης φαινομένου placebo και την παρουσία των πλέον αξιόπιστων στοιχείων - επιπέδου IIb σε μελέτες που περιορίζονται σε ασθενείς με κυστική ίνωση, τα τοπικά αντιβιοτικά δε πρέπει να αποτελούν θεραπεία πρώτης επιλογής, αλλά μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε ασθενείς που ανθίστανται στη παραδοσιακή θεραπεία με τοπικά στεροειδή και αντιβιοτικά από το στόμα. Απαιτούνται μεγαλύτερες, καλύτερα σχεδιασμένες, τυχαιοποιημένες, διπλά τυφλά μελέτες για την πλήρη αξιολόγηση της αξίας της χρήσης τοπικών αντιμικροβιακών στη θεραπεία της χρόνιας ρινοκολπίτιδας.

Βιβλιογραφία

Mingyann L, Citardi MJ, Jern – Lin L. Topical antimicrobials in the management of chronic rhinosinusitis: A systematic review. American Journal of Rhinology, 22:4: 381-389, July/August 2008